

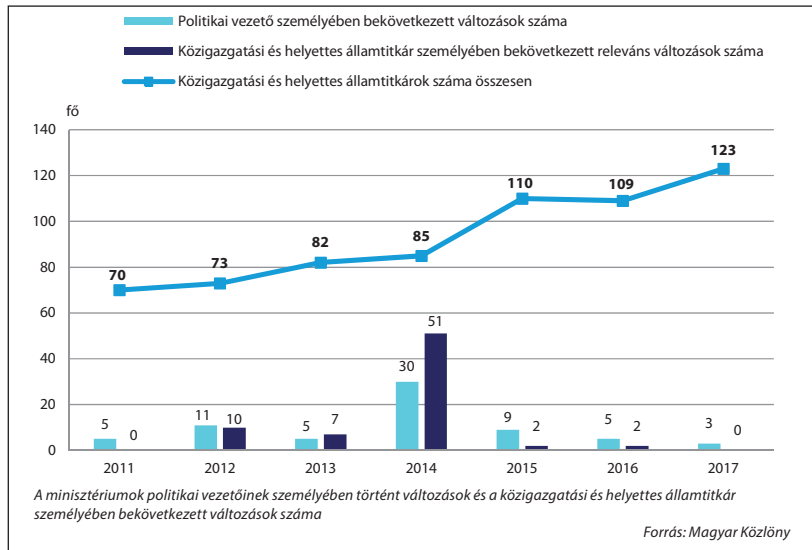
H.4.2. A közigazgatás szakmai felső vezetői körének állandósága

Az indikátorhoz két mutató kapcsolódik, egyrészt a minisztériumok politikai vezetőinek személyében adott évben történt változások száma, illetve a politikai vezető távozását megelőző egy hónapban és azt követő fél évben történt szakmaivezető-cserék száma. (Az adatok forrása a köztársasági elnöki és miniszterelnöki határozatokon alapuló saját számítás.)

A központi államigazgatásban az állami vezetői kör – jogszabály alapján – politikai és szakmai rétegre osztható. Előbbiek a miniszterek és az államtitkárok, utóbbiak a közigazgatási államtitkárok és a helyettes államtitkárok. Az ő személyüket érintő változásoknak (jogviszonyuk megszűnésének) az összefüggéseit, a politikaivezető-váltás szakmaivezető-cserére gyakorolt hatását kívánja az indikátor bemutatni. Adatgyűjtési módszerünk szerint a miniszter személyében történt változás esetén – tekintettel arra, hogy az adott minisztérium legfőbb vezetőjéről van szó – mind a közigazgatási, mind a helyettes államtitkári körben bekövetkezett változást megjelenítettük az adatokban. Abban az esetben, ha az államtitkár személye változott, kizárólag az irányítása alá tartozó helyettes államtitkárok körében végbement személycserét vettük figyelembe.

Az indikátor 2011-től veszi számba a vezetőváltásokat, mivel a korábbi időszakokkal való összehasonlíthatóságot megakadályozza egyrészt a 2010-ben végrehajtott jelentős szerkezetátalakítás (bizonyos minisztériumok összevonása), másrészt a jogviszony szabályozásában történt alapvető módosítás, amelynek eredményeképpen az egyes felső vezetői szintek nem feleltethetők meg egyértelműen egymásnak (például szakállamtitkár és helyettes államtitkár, illetve a közigazgatási államtitkári pozíció nem létezett).

A professzionális és pártsemleges módon működő közigazgatás egyik fontos mutatószáma, hogy a szakmai felső vezetőket, akik komoly befolyással rendelkeznek a közigazgatás egészének működésére, mekkora mértékben érintik a politikai vezetők személyében bekövetkezett változások. Fontos leszögezni, hogy az adatgyűjtés nem értékeli a szubjektív, egyéni motivációkat, ezért nem egyértelmű az oksági kapcsolat egy új politikai vezető kinevezése és az irányítása alá tartozó szakmai vezető „leváltása” között. Az ún. átpolitizáltság, azaz a közigazgatási szakmai vezetők kinevezésére

való politikai befolyás mérésére ez a mutató módszertanilag nem alkalmas. Az indikátor jelentőségét mégis az adja, hogy a szakmai rétegben esetlegesen jelentkező nagymértékű fluktuáció a folyamatos, magas szintű teljesítmény ellen hathat. Káros továbbá a közszolgálati életpálya stratégiai megerősítésére is, hiszen a szakma „csúcását” jelentő pozíciók változékonyságát hirdeti.

A közigazgatási és helyettes államtitkárok létszámában trendként egyértelműen folyamatos és jelentős emelkedés állapítható meg, amely az utóbbi két év stagnálása után 2017-ben ismét komoly (13%) növekedést mutat. Az elmúlt hét év számainak elemzése megfigyelhető, hogy a miniszter személyében bekövetkező változás néhány kivételtől eltekintve a közigazgatási államtitkári pozícióban is módosulást eredményezett. A helyettes államtitkárok esetében a 2010–2014 közötti kormányzati ciklusban az adott minisztériumon belül komoly változást generált a miniszteri és/vagy államtitkári személycseré (30%, illetve 40% körül), ami a 2014–2018 közötti időszakra már nem jellemző. A diagramból is könnyen látható azonban, hogy a 2014-es kormányalakítást követően – noha kormányváltásra nem került sor – kiugróan magas arányban, mintegy 60%-ban következett be változás a helyettes államtitkárok személyében. Az utóbbi években viszont érdemben nem mutatható ki változás ebben a szegmensben, sőt a 2017-es évben egyáltalán nem volt olyan szakmai felső vezetői személyi változás, amely a politikai vezető jogviszonyának megszűnéséhez kötődött volna.

A közigazgatás szakmai felső vezetői körében jelentős mértékű létszámbővülés tapasztalható, a politikaivezető-váltáshoz időben köthető személyi változás csekély mértékű.